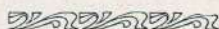

rodovih; pri nekaterih so se ohranile še dolgo v zgodovinski dōbi kakor pisatelj dokazuje iz listin (str. 134. sl.: o Dalemincih na sedanjem Laškem; str. 143. sl. pri spodnještajerskih Slovencih). Drugi so se pa tega jarma zgodaj otresli in nastale so poljedelske države: tako med korotanskimi Slovenci (str. 196. sl.: poljedelska državnica na Koroškem, vmeščanje koroških vojvod), in pri enem delu Čehov. (Přemislidi, poljedelska dinastija: str. 227. sl.). Du-

hovito razlaga pisatelj, zakaj se nahaja v slovanskih jezikih turškotat. izposojenka „toareg“ in nemška „mlēko“ in kako da se je pomen prvotnoslovanske besede za mleko, „mlēzivo“ omejil. (Str. 121. sl.). — Knjiga je, kakor se vidi zelo poučna; poleg omenjenih glavnih misli obsega še veliko zanimivih podrobnosti. Toliko, da se opozori na knjigo širše izobrazeno občinstvo; strogo znanstveno oceno pa seveda moramo prepustiti strokovnjakom.

NAŠE SLIKE.

Tower v Londonu (str. 321.) je stara trdnjava, nekdanja kraljeva palača. Pravijo, da je tu stala že rimska trdnjava. V srednjem veku so tod vladali angleški kralji, potem so rabili Tower za ječo. Tu je zapiral in moril odpadnik Henrik VIII. svoje žene, tu so dihovali nešteti jetniki pod Elizabeto in naslednjimi vladarji. Zdaj je Tower orožni muzej in prebivališče dosluženi vojakov.

Ruski učitelj čita ljudstvu (str. 329.) Rusija! Koliko danes mislimo nanjo! Zastopniki ljudstva so se zbrali v „gosudarstvenni dumi“, da dajo Rusiji modernejšo obliko. Absolutizem se stresa, revolucija dviga svojo glavo. A poglejte to ljudstvo, kakor nam ga je naslikal Bogdanov-Bjelskij. Napeto in pozorno poslušajo učitelja, ki jim čita, ker sami brati ne znajo. Ne znajo, ker jih nihče učil ni, a z obrazov jim žari živa želja po izobrazbi in po razvoju dušnih sil. Kako resni in pošteni so obrazi teh starcev-patriarhov! To je ljudstvo, ki vstaja in ima bodočnost!

Vatikanski vrt (str. 345.) je majhno ozemlje svetovnega vladarja. Papež Pij X. ne mara nepotrebnih ceremonij in se rad izprehaja sam po vrtu, ki je nekoliko vzvišen. Zadaj se vzpenja divna kupola svetega Petra, in izpod palm gleda sveti oče doli na večno mesto, in v duhu še dalje v neštete kraje, ter misli in moli.

„Sadjarstvo“ (str. 361.) predstavljata dva kipa češkega umetnika V. Suhomela, prof. na c. kr. kiparski šoli v Hořičah. Deček in deklica sta namenjena za vrt pred šolo.

Avstrijska državna zbornica je neprenehoma na dnevnem redu zlasti sedaj, ko se bori

sama s seboj za splošno in enako volilno pravico. Na sliki str. 368. se vidi hodnik z dragocenim stebrovjem, kjer šelajo poslanci med sejami.

Olimpske igre (str. 373.) so zopet otvorili na Grškem. Panatenejski stadion leži takoj ob Atenah v naravni kotlini. Mnogo stoletij je bil starogrški stadion zapuščen in je ves razpadel. L. 1896. pa ga je dal bogat Grk, trgovec Averov iz Aleksandrije, prenoviti in sicer tako, da so se popolnoma ohranile oblike starega slavnega igrišča nekdanjih Grkov. Kakor nekdanj, je tudi zdaj vse zgrajeno iz čistega belega marmorja. Tekališče meri v obodu 400 m; na sedežih, ki se dvigajo amfiteatralno v 44 vrstah, je prostora za 60.000 gledavcev. Tako so torej zopet obnovljene slavne olimpske igre. A razloček je vendar velik: V starih časih so se tu predstavljali le Grki, ki so bili ponosni na svojo kulturo, zdaj pa se kosajo tu zastopniki vseh „barbarskih“ narodov, ki gojé najrazličnejše spoite, kajti Atencem je na tem ležeče, da naredé iz olimpskih iger mednarodno tekmovališče, ki bi privabljaló tja tujce vsega sveta. Tako je klasicizem postal praktičen...

Tristoletnico Kolumbove smrti smo praznovali prošli mesec. Naša slika (str. 377.) nam kaže ladje, s katerimi je plul Kolumb na nevarno, negotovo pot čez Ocean. Mnogo poguma je bilo treba tedaj za tako drzno podjetje. Zanimivo je to, da je Kolumb sam do smrti živel v misli, da je odkril obrežje indijsko.

San Francisco, glavno mesto Kalifornije, je zadela grozna nesreča 18. aprila. Strašen potres je porušil mesto, in požar je uničil, kar je ostalo. Tudi mestna hiša, ponosna, krasna stavba (str. 381.)

se je čisto porušila. Na glavni ulici (str. 380.) je velika hiša, poslopje časnika „The Call“, ona s stolpom na desni je poslopje lista „San Francisco Chronicle“. Vse to je zdaj porušeno. V San Franciscu je več slovenskih in mnogo hrvaških rodbin. Njihov duhovnik je Slovenec g. Fr. Turk.

Princ Konrad Hohenlohe (str. 384). Hitro se suče kolo politike. Komaj smo dobili sliko Gautschevega naslednika tržaškega namestnika princa Hohenlohe, je že odstopil. Sprejel je nalogo, da izvede v Avstriji splošno in enako volilno pravico, to težavno vprašanje, ki je vrglo že njegovega prednika. Nastopil je odločno zanj, kot mož demokratskega mišljenja. A padel je zaradi tega, ker ni mogel držati zbornici dane besede, da bo varoval korist Avstrije proti Ogrski. Odstopil je, a pride skoraj gotovo zopet kmalu nazaj.

Razvaline San Francisca.

† Henrik Ibsen.

Sam ni vedel, kaj hoče. Takó nekako je dejal o Ibsenu Lev N. Tolstoj. Zares, do gotovih rezultatov ni prišel velikí severnjak, ki so ga nedavno položili v grob. Morali bi pisati knjigo, če bi hoteli Ibsena docela oceniti. V njem so misli vrele, silile na dan, pa se nikoli niso ustalile. Otrok našega veka, ga je tudi najboljše umel, najlepše v svojih delih naslikal. Pravijo o njem, da je bil individualist, pozitivist in še več takih splošnih fraz stoji o Ibsenu napisanih po knjigah in podlistkih. Resnica je ta, da se je Ibsen celo življenje boril za svetovno naziranje, ga iskal, a našel ni stalnega. Zato je v eni in isti drami sedaj proroško oznanjeval novo dóbo, kjer bo povsod zavladala resnica, sedaj zopet sklonil glavo, ko je videl silo zlá, ki ga človek podeduje od človeka, moč razmer, ki tlačijo družbo in ji ne dajo doseči zaželjenih idealov. Bil je predvsem mislec. Čuvstva so pri Ibsenu povsod sekundarna, zato so njegove drame vse tako hladne in resne. Problem

za problemom, strasti so bolj simbolizovane kot zajete iz življenja. „Gospa iz morja“ je simbol hrepenjenja po neomejeni svobodi. škof Nikclaj, svetovavec na dvoru kralja Kakona, simbol nadčloveka, „Divja gos“, simbol človeka, ki bi rad kvišku, a ga mori zaduhlo ozračje tope, vsakdanje družbe. Rebecca v „Rosmersholmu“, si + bol demonične sile slè in pohote. V tam se kaže vpliv romantike, ki jo Ibsen nikoli ni zatajil, tudi tam ne, kjer kliče v pomoč svojim naziranjem pozitivizem in moderno vedo. Ibsen je bil reformatorska narava; predvsem je hotel prenoviti posameznika. V „Brandu“ je povedal vse, kar je počivalo v njegovi duši, ustvaril je tip novega Adama po njegovih mislih. „Brand“ je pravzaprav verna slika naziranj filozofa Soeren Kierkegarda. Človek naj se iznebi konvencionalnih vezi, s katerimi ga veže naše cerkev in družba. „Vse ali nič“, je maksima Brandova in Ibsenova. Nobenih kompromisov, nobene morale, ki se ozira na človekovo slabost in omejenost, vse naj bo veliko in popolno. In vendar zmaga v tej drami „deus charitatis“, bog ljubezni, ki noče nadčloveške morale. Ravno ta misel je izpeljana v „Cesarju in Galileju“, največji historični drami Ibsenovi. Zatajevanje in ponižnost krščanstva zmaga nad Julijanovim novopoganskim idejalom.

„Zidar Solness“ in „Kadar se vzbudijo mrtvi“ so konfiteor Ibsenovega življenja. V njih je poosebljena tragika velikega misleca, ki je stremil za najvišjimi cilji, a jih ni dosegel. Ibsenovo maniro so jeli moderni vsi posnemati, ostali so daleč za njim. Ibsena sploh ni moč posnemati. On je tako samorasel kot narava, kjer mu je tekla zibelj. Moderno gledališče ga bo zeló pogrešalo.

Stritarjeva slavnost v Ljubljani je privedla v Ljubljano sivolasega pesnika in pisatelja, v slovensko domovino, ki je že dolgo vrsto let ni videl. Ob sedemdesetletnici so mu priredili v Ljubljani akademijo, na kateri je govoril dr. Jos. Tominšek slavnostni govor v čast jubilarju, občinski svet ljubljanski je priredil njemu na čast slavnostno sejo, pri kateri so mu čestitali in sklenili, da se Špitalske ulice odslej zóvejo Stritarjeve ulice. Narodna društva so mu priredila dve podoknici. Slednjič je bil banket Stritarju na čast. Slavljence se je ginjen zahvaljeval za izkazano mu čast. Želimo mu tudi mi ob sedemdesetletnici še enkrat srečne in vesele dni!

Koncert „Glasbene Matice“ dné 12. maja nam je podal nekaj krasnih a-capella-zborov, med njimi Mokranjčevega „Kozarja“, bolgarsko narodno, jako večje harmonizirano, Kirchlov izraziti „Oj čudovito